

Griseri?

Politiken, Bøger 25. marts 2000

Menneskets forhold til grisen har altid været intimt. Og efter at man nu har klonet et kuld små velfornøjede grisebasser, ser det ud til at skulle blive endnu mere intimt. Om få år vil svinehjerter måske ikke kun være noget der ligger i køledisken, men også noget nogen af os har inde i kroppen. Grisens hjerte vil kunne erstatte vort eget, siges det.

Der er dog stadig en ukendt risiko for at mærkelige virus vil blive vakt til live ved indgrebet. Derfor får vi et par års tænkepause mens denne risiko bliver gransket. Men spørgsmålet vil næppe forsvinde: Er det acceptabelt at redde menneskeliv ved såkaldt xenotransplantation, altså ved at indoperere et dyrs hjerte eller nyre i et menneske?

Der skal nok være dyrevenner som vil protestere mod en sådan besudling af dyrenes organer. Men majoritetssynspunktet er vel at det er mennesket, der besudles ved en sådan praksis. At hjerte rimer på smerte antyder en symbolsk dimension ved vores hjerte, som ikke så nemt forenes med dets udskiftelighed med et griseorgan. Og dog, grise kan ganske givet føle hjertesorg.

Fra tidernes morgen har vi klædt os i dyrehuder, pyntet os med fjer og omgivet os med symboler som horn og revirer. I næsten enhver henseende har dyr været en del af menneskelivet. Vi har redet på dem, varmet os ved dem, konkurreret med dem, kælet for dem og kopuleret med dem. Vores børn bliver opfostret med deres mælk. Vi beundrer dem og frygter dem. De er en uudryddelig del af vores fantasiverden og af vores myter, kunst og litteratur. Hvorfor skulle vi så ikke bruge dem som hjælpe-organer? Er det værre at bruge dem indvendigt end at bruge dem udvendigt?

Når man havde mistet et ben, så lavede man sig i gamle dage et træben. Ens eget ben var da langt det bedste, men træbenet var dog bedre end ikke noget ben. Og sådan forholder det sig vel meget nøjagtigt også med grisehjerter.

Ifølge biblen er "alt kød som græs" (til forskel fra Guds ord, der "bliver evindeligt" som det hedder). Det kan man mene om, hvad man vil, men en indsigt som i alt fald skjuler sig her er, at netop hvad angår det kropslige er mennesket i bund og grund af samme art som andre former for liv. Kropsligt set er vi ikke noget særligt, og vi falder ikke uden for naturen. Der hvor vi adskiller os fra andre livsformer er gennem vores uhelbredelige tilbøjelighed til at lade tanker og ord sværme ud af dette kød, altså den åndelige dimension.

Selvfølgelig er det psykiske liv ikke upåvirket af kroppens tilstand. Der er vel ingen der forestiller sig, man kan lave en organtransplantation, uden at det får psykiske konsekvenser. Men da alternativet til et indgreb i reglen vil være patientens død, må man vel acceptere at der kan opstå psykiske mén.

Der er imidlertid ikke nogen grund til at tro, at xenotransplantation i sig selv ændrer et menneske identitet mere end en almindelig transplantation vil gøre det. Jo mere sofistikerede de biomedicinske indgreb bliver, jo mere akut bliver behovet for at danne sig et menneskebillede, der er raffineret nok til at hamle op med teknikkerne. Frem for noget må vi forstå at identitet ikke er en ting. Den ligger hverken i generne, i hjernen eller i kroppen. Identiteten er noget vi

genskaber i hvert øjeblik af vores liv. Selvfølgelig har den at gøre med de millioner af store og små valg vi har truffet livet igennem, og som på en eller anden måde må være arkiveret i både hjerne og krop. Men den har ingen bestemt lokalitet eller varighed, og den kan derfor ikke transplanteres - eller brændes for den sags skyld.

Kloning er da højst unaturligt. Men at være unaturlig er vel netop menneskets natur.